

DET KONGELIGE ENERGIDEPARTEMENT

I følge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2077-

5. april 2024

Avgjørelse av klagesak – søknad om anleggskonsesjon for overføring av regionalnett til Linja AS

1. Innledning

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) fattet 7. juli 2023 et vedtak om avslag på hoveddelen av Linja AS (tidligere Mørenett AS, heretter Linja) sin søknad om konsesjon til å eie og drive nærmere spesifiserte nettanlegg i Møre og Romsdal, Trøndelag og Innlandet. De omsøkte nettanleggene eies av Statnett SF (Statnett). I NVEs vedtak ble Linja gitt konsesjon til å eie og drive 132 kV ledning fra Ørsta til Haugen, og anlegg i Ørsta transformatorstasjon.

NVEs vedtak er påklaget av Linja i brev av 22. august 2023, og av Statnett i brev av 23. august 2023. Klagen omhandler NVEs avslag på søknad om konsesjon. NVE har forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33. NVE fant ikke grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, og oversendte klagen til departementet for endelig avgjørelse 25. oktober 2023.

2. Bakgrunn

Statnett og Linja inngikk 26. november 2020 en avtale om salg av nettanlegg i Møre og Romsdal, Trøndelag og Innlandet. Avtalen forutsatte omklassifisering fra transmisjonsnett til regionalnett for en del av anleggsmassen som var klassifisert som transmisjonsnett, og at anleggskonsesjoner ble overført fra Statnett til Linja. Anleggsmassen som forutsatte omklassifisering fra transmisjonsnett til regionalnett, ble omklassifisert i NVEs vedtak av 15. november 2022.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@ed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
ed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Andreas Andersen
22 24 62 66

3. Søknad fra Linja om anleggskonsesjon

Linja søkte 24. november 2022 NVE om anleggskonsesjon i forbindelse med overdragelse av nettanlegg fra Statnett. De omsøkte anleggene befinner seg i Møre og Romsdal, Trøndelag og Innlandet. Søknaden omfattet hele eller deler av anleggsmassen i 10 transformatorstasjoner, 12 ledning-/kabelstrekninger på 132 kV og en ledning på 22 kV. Departementet viser til søknaden fra Linja for spesifisering av de omsøkte anleggene.

NVE sendte søknaden på høring 13. desember 2022 og mottok 12 høringsinnspill fra nettselskap og andre aktører i regionen. Flere av høringsinstansene var negative til at Linja ble gitt konsesjon som omsøkt. Departementet viser til NVEs vedtak av 7. juli 2023 der høringsinnspillene er oppsummert.

Nettselskapene Mellom AS, S-Nett AS, SuNett AS og Romsdalsnett AS la fram et forslag for NVE som innebar at Mellom AS og Nordmøre og Romsdal regionalnett AS (NRR) overtar hoveddelen av den omsøkte anleggsmassen i stedet for Linja, jf. epost fra S-Nett AS til NVE av 21. april 2023. Departementet viser til NVEs vedtak av 7. juli 2023 for øvrige detaljer.

4. NVEs vurdering

NVE ga i vedtak av 7. juli 2023 Linja anleggskonsesjon for nettanlegg på Sunnmøre. NVE avsto samtidig konsesjon til øvrige anlegg i Møre og Romsdal, Trøndelag og Innlandet.

NVE viser i sin vurdering til formålsparagrafen i energiloven § 1-2 som lyder:

«Loven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.»

NVE fremholder at de ved søknader om anleggskonsesjon etter energiloven skal vurdere om den omsøkte løsningen er samfunnsmessig rasjonell.

NVE vurderer at Linja har ressurser og gode generelle kunnskaper om nettdrift og nettutvikling, og at selskapet vil kunne etablere en sikker drift av de omsøkte anleggene. NVE viser også til at Statnett og Linja har inngått en femårig drifts-, beredskaps- og vedlikeholdsavtale for den omsøkte anleggsmassen.

NVE mener likevel at skikkethet alene ikke kan være avgjørende for om konsesjon skal overføres fra Statnett til Linja. NVE mener det ikke er samfunnsmessig rasjonelt at det etableres flere regionalnettselskaper enn i dag i samme område. I framtiden vil nettstrukturen i området endres, blant annet ved at det blir bygget ut mer transmisjonsnett, og deler av det omsøkte regionalnettet vil ifølge NVE sannsynligvis bli overflødig og dermed revet. NVE mener dette vil føre til at gjenværende deler av de omsøkte nettanleggene ikke vil utgjøre et sammenhengende nett slik det gjør i dag. Ifølge NVE kan dette medføre at Linja får en «mellomliggende rolle» i Romsdal og på Nordmøre. En slik rolle er ifølge NVE uønsket bl.a.

fordi det gir behov for økt kontakt og koordinering mellom ulike nettselskap ved feilretting og vedlikehold, og vil også kunne forsinke arbeidet med nettutvikling i området. NVE mener at motstanden andre nettselskap i regionen har vist til Linjas søknad underbygger NVEs vurdering av at koordinering mellom nettselskapene om nettutvikling vil bli utfordrende dersom Linja gis konsesjon. Videre mener NVE at Linja som ny regionalnetteier vil gjøre tilknytning av nye kunder mer utfordrende, fordi det da blir flere nettselskap som må gjøre vurderinger av hva som er driftsmessig forsvarlig. Ifølge NVE vil det ikke være til særlig byrde for Statnett å beholde nettanleggene i Romsdal, Nordmøre, Trøndelag og Innlandet fremfor at Linja overtar dem.

Departementet viser til NVEs vedtak av 7. juli 2023 for øvrige detaljer.

5. Klagene

Advokatfirmaet Thommessen har på vegne av Linja i brev av 22. august 2023 påklaget NVEs vedtak av 7. juli 2023. NVEs vedtak er også påklaget av Statnett i brev av 23. august 2023.

Klage fra Linja

Linja er uenig i at NVE ved søknad om anleggskonsesjon for overføring av nettanlegg skal vurdere hvorvidt det er mer samfunnsmessig rasjonelt med et annet eierskap enn søknaden forutsetter. Linja viser til at de omsøkte anleggene allerede har nødvendige konsesjoner etter energiloven, og at det bør være tilstrekkelig å vurdere om søker er skikket til å eie og drive de aktuelle nettanleggene. Linja mener også at NVEs vedtak innebærer usaklig forskjellsbehandling, og at NVE baserer seg på feil eller hypotetisk faktum, bl.a. fordi NVE vektlegger antatt framtidig nettutvikling i området.

Departementet viser til Linjas klage for ytterligere informasjon.

Klage fra Statnett

Statnett mener det ikke finnes holdepunkter for å konkludere med at Linjas overtakelse ikke legger til rette for samfunnsmessig rasjonell drift. Statnett mener det er Linjas egnethet som må være vurderingstema for søknaden, og at det ikke er tvil om at Linja er egnet. Statnett viser til at aktørene bak NRR ble invitert inn i salgsprosessen, og at disse ble vurdert opp mot Linja som mulig kjøper. Statnett valgte å inngå avtale med Linja etter en grundig prosess og sammenligning av interessenter. Statnett har ikke inngått avtaler med andre nettselskap enn Linja om overdragelse. Statnett viser til at dersom Linja ikke får konsesjon, forblir Statnett eier av anleggene på ubestemt tid. Statnett viser til at besluttet strategi for foretaket er å ha eierskap til transmisjonsnettet, og la andre nettselskap eie og drive regionalnett. Statnett er uenig i NVEs vurdering om at det ikke vil være til særlig byrde for Statnett å beholde de omsøkte nettanleggene.

Statnett viser til at Linja allerede har driftshistorikk og fysisk tilstedeværelse utenfor eget konsesjonsområde ved at Linja drifter nettanlegg innenfor konsesjonsområdene til Nordvest

Nett, Tindra Nett, Straumen Nett, BKK Nett, Sygnir, Luster Nett og Årdal Energi Nett. Statnett viser videre til at foretaket overdro regionalnett til Linja i 2021 i Vestland fylke, og at konsesjon i dette tilfellet ble gitt av NVE, selv om disse anleggene lå innenfor områdekonsesjonen til andre nettselskap.

Statnett mener NVEs premiss om at overføring av nettanlegg til Linja vil gi et nytt mellomliggende regionalnett i Romsdal og på Nordmøre er feil, fordi det mellomliggende regionalnettet allerede eksisterer og er eid av Statnett. Statnett viser til at foretaket allerede tarifferer dette nettet som regionalnett. Statnett mener at en overdragelse til Linja ikke vil gi flere regionalnettselskaper i området enn i dag.

Statnett viser til at framtidig nettutvikling vil være gjenstand for konsesjonsprosesser etter energilovens bestemmelser, og at slike framtidige prosesser ikke kan tillegges vekt i denne saken. Statnett mener at det ikke finnes holdepunkter for å hevde at Linjas overtakelse vil kunne føre til dårligere koordinering og forsinket gjennomføring av nettutviklingen. Statnett ser ingen grunn til at Statnetts fortsatte eierskap vil gjøre samarbeid om løsninger og nettdrift vesentlig lettere enn hvis Linja overtar eierskapet. Statnett mener at Linjas kompetanse på regionalt distribusjonsnett tilsier at det omsøkte alternativet vil være minst like godt sammenliknet med en videreføring av Statnetts eierskap.

Statnett mener at begrunnelsen NVE legger til grunn for avslag er i strid med energilovforskriften § 2-2 som sier at tildeling av konsesjoner etter energiloven skal skje på grunnlag av objektive, transparente og ikke-diskriminerende kriterier. Statnett mener også at NVEs vedtak endrer dagens praksis fordi NVE legger vekt på planlagt nettutvikling.

Departementet viser til Statnetts klage for ytterligere informasjon.

6. NVEs delvise oppheving av vedtaket

NVE opphevet den 19. september 2023 den del av vedtaket av 7. juli 2023 som gjaldt tildeling av konsesjon til Linja for nettanlegg på Sunnmøre. Bakgrunnen var at Statnett og Hydro Aluminium AS påpekte overfor NVE at salgsavtalen mellom Linja og Statnett forutsetter samlet salg, og fordi Linja fikk avslag på hoveddelen av søknaden er Statnett fortsatt eier av alle de omsøkte anleggene. Departementet viser til NVEs vedtak av 19. september 2023 for øvrige detaljer.

7. Departementets vurdering

Departementet kan i klagesaksbehandlingen prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, og skal vurdere de anførsler klager har fremsatt, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd.

Det kreves anleggskonsesjon etter energiloven for å eie og drive de omsøkte nettanleggene. Linja må derfor ha konsesjon for å kunne kjøpe anleggene fra Statnett. Om det skal gis konsesjon må vurderes i lys av energilovens formål om at overføring av energi skal foregå på

en samfunnsmessig rasjonell måte. Denne saken omhandler eksisterende nettanlegg, og det sentrale spørsmålet i saken er derfor knyttet til eierskap. NVE mener nettselskaper generelt i utgangspunktet vil være skikket til å eie og drive nye nettanlegg som de erverver. NVE mener Linja har store ressurser og gode generelle kunnskaper om nettdrift og nettutvikling, og at selskapet vil kunne etablere en sikker drift av de omsøkte anleggene. Departementet er enig med NVE i disse vurderingene.

NVE mener likevel at det ikke er samfunnsmessig rasjonelt at Linja overtar anleggene, og viser til at Linjas overtakelse vil endre eierstrukturen for regionalnett i området. Departementet viser til at nettselskapene er underlagt en økonomisk regulering som har som formål å sikre en samfunnsmessig rasjonell nettvirksomhet gjennom å legge til rette for en effektiv drift, utnyttelse og utvikling av strømmettet. Departementet mener den økonomiske reguleringen er tilstrekkelig for å ivareta hensynet til en rasjonell eierstruktur, og at det som den klare hovedregel bør overlates til aktørene å finne en rasjonell eierstruktur i regionalnettet. Dette er også i tråd med dagens praksis.

Departementet kan ikke se at forholdene i denne saken gir grunn for konsesjonsmyndigheten til å overprøve aktørenes vurdering. Departementet mener derfor Linja bør gis konsesjon. Når det gis konsesjon, oppstår spørsmål om konsesjonens varighet og vilkår. Departementet mener det er hensiktsmessig at disse spørsmålene vurderes av NVE i første instans. Departementet opphever derfor NVEs avslag og sender saken tilbake til NVE til ny behandling, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

8. Vedtak

NVEs vedtak av 7. juli 2023 oppheves. Saken sendes tilbake til NVE til ny behandling, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Med hilsen

Laila Berge (e.f.)
avdelingsdirektør

Andreas Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste

Norges vassdrags- og energidirektorat

Linja AS	Langemyra 6	6160	Hovdebygda
Statnett SF	Postboks 4904 Nydalen	0423	Oslo